

UDC (УДК) 343.1

Матоліч Віта Василівна,
здобувач наукового ступеня доктора філософії у галузі права
Інституту права
Львівського державного університету внутрішніх справ
(Львів, Україна)
e-mail: vitavmat@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-6512-3189

УДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ДОКАЗУВАННЯ З МЕТОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ

Анотація. Зауважено на недосконалість кримінально-процесуальних засобів доказування, а саме на відсутність спеціальних процедур проведення слідчих чи інших процесуальних дій, що спрямовані на отримання інформації, яка містить професійну таємницю, та на недосконалість чинних норм законодавства. Наведено порівняльну характеристику законодавства України та законодавства Франції з цих питань. Запропоновано шляхи вдосконалення кримінального процесуального законодавства.

Ключові поняття: засоби доказування, професійна таємниця, обшук, тимчасовий доступ до речей і документів.

Matolych Vita,
Postgraduate Student of the Institute of Law,
Lviv State University of Internal Affairs
(Lviv, Ukraine)
e-mail: vitavmat@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-6512-3189

IMPROVEMENT OF CRIMINAL PROCEDURAL MEANS OF PROVING IN ORDER TO PROTECT PROFESSIONAL SECRET

Abstract. The current Criminal Procedural Code of Ukraine provides only the general procedure for conducting investigative or other procedural actions. The legislator has not defined special norms concerning the collection of information that contains professional secret. However, secret information is provided by law with special legal protection, and therefore there is a need to determine a special procedure for obtaining it within criminal proceedings to provide additional guarantees for its keeping in secret and protection against procedural abusing.

It is substantiated the need to supplement the Criminal Procedural Code of Ukraine with provisions foreseeing that the search of premises where lawyers, doctors, notaries, journalists practice, as well as premises where these persons may keep the information that is a professional secret, should be carried out within a special procedure. It is suggested: to determine that the prosecutor is a special subject of such a search, to establish that the search is carried out with the participation of an authorized representative responsible for professional practice, giving him the right to appeal against the seizure of information that contains professional secret.

It is substantiated the necessity of granting the right to file objections in the process of the court ruling on temporary access to items and documents execution, which will be immediately submitted to the investigating judge, aiming to ensure a balance between the interests of the state in effective investigating of the crime and private interests in saving the professional secret. The necessity to give the prosecution the right to seize other documents, in addition to those specified in the court ruling of the investigating judge, within the search, which is carried out under Article 166 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, is proved.

Key concepts: means of proving, professional secret, search, temporary access to items and documents.

DOI 10.32518/2617-4162-2021-4-109-115

Вступ
Кримінальний процесуальний кодекс України визначає різноманітні засоби доказування

з метою досягнення завдань кримінального судочинства. Це, зокрема, гласні та негласні слідчі (розшукові) дії, окремі види заходів

забезпечення кримінального провадження та процесуальні дії, у ході здійснення яких слідчий (дознавач) або прокурор отримують інформацію, що становить охоронювану законом таємницю. Однак чинні норми кримінального процесуального права не повною мірою регламентують процедуру, яка б могла забезпечити збереження вказаних відомостей у таємниці, а також запобігти процесуальним зловживанням.

Так, за результатами розгляду справи «Роман Захаров проти Росії» Європейський суд з прав людини вказав, що отримана у ході досудового розслідування інформація повинна бути належним чином зафіксована, збережена та захищена для того, щоб запобігти її модифікації, незаконному знищенню та поширенню [1].

Національне кримінальне процесуальне законодавство в основному містить лише загальні вимоги до проведення слідчих (розшукових), процесуальних дій, а також щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Ні у Кримінальному процесуальному кодексі України, ні у спеціальних законах, які визначають статус інформації, що становить професійну таємницю і порядок її використання та збереження, не визначено спеціальних норм, що стосуються процедури збирання доказової інформації, яка містить професійну таємницю. Єдиний виняток становить процедура проведення обшуку в житлі чи офісі адвоката, яка врегульована також і частиною 2 статті 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Однак положення цієї статті не повною мірою забезпечують гарантії збереження професійної таємниці.

Такий підхід видається неправильним, оскільки законодавець у статті 8 Закону України «Про доступ до публічної інформації» надає інформації, що становить професійну таємницю, підвищену правову охорону. А саме зазначає, що така інформація належить до таємної, та вказує, що питання надання доступу до такої інформації має бути визначено законодавством. Отже, навіть якщо інформація, що становить професійну таємницю, необхідна у ході здійснення досудового розслідування, для отримання такої інформації має бути визначено спеціальну процедуру з додатковими гарантіями для забезпечення її збереження та захисту від зловживань.

Метою статті є вдосконалення наявного механізму застосування засобів доказування для забезпечення розумного балансу між публічними інтересами в частині забезпечення виконання завдань кримінального провадження та приватними інтересами осіб щодо запобігання несанкціонованому доступу до інформації, яка містить охоронювану законом

таємницю та використання такої інформації у ході здійснення кримінального провадження.

Дослідженням питань щодо вдосконалення кримінально-процесуальних засобів доказування займалися такі науковці: П. М. Маланчук, М. І. Соф'їн, О. В. Музиченко, М. А. Макаров, Є. І. Лисаченко та інші. Однак, удосконалення наявних процедур у контексті збереження професійних таємниць досліджувалося лише побічно. Тому виникає необхідність у дослідженні цієї проблеми.

1. Удосконалення процедури проведення обшуку з метою недопущення неправомірного отримання інформації, яка містить професійну таємницю

Непоодинокими є випадки, коли у слідчого (дознавача) в ході здійснення кримінального провадження щодо вчинення кримінального правопорушення виникають здогади щодо можливого вчинення також й іншого кримінального правопорушення, досудове розслідування якого ще не здійснюється, оскільки приводу для ініціювання такого розслідування немає. Таким чином, у межах проведення слідчих дій у ході здійснення досудового розслідування одного кримінального правопорушення, орган досудового розслідування одночасно шукає і докази на підтвердження своїх здогадів або розпочати інше досудове розслідування.

Як результат – у ході проведення слідчої дії вилучають не тільки документи, які мають значення для кримінального провадження, а також і ті, які до цього кримінального провадження не мають відношення. Та й навіть, якщо за результатами проведення слідчої дії такі документи не були вилучені, не маючи права ознайомлюватися з інформацією, яка містить професійну таємницю, слідчий (дознавач) фактично ознайомлюється зі змістом такої інформації, що є недопустимим. Однією з гарантій захисту від такого виду зловживань може бути визначення окремої процедури для проведення процесуальних дій, що стосується інформації, яка містить професійну таємницю.

Тому необхідно розробити такий механізм застосування засобів доказування, який би забезпечив розумний баланс між інтересами держави щодо забезпечення виконання завдань кримінального провадження та інтересами осіб, яким завдається істотна шкода внаслідок незаконних дій органу досудового розслідування у ході реалізації ним владних повноважень зі здійснення досудового розслідування.

На мій погляд, позитивним у цьому питанні є досвід Франції. Зокрема, Кримінальний процесуальний кодекс Франції визначає і загальну процедуру здійснення обшуку чи

виїмки (стаття 56), і спеціальну, яка передбачає особливості проведення обшуку чи виїмки документів у офісі адвоката, нотаріуса, журналіста та інших (наприклад, стаття 56-1).

Деякі положення цього кодексу заслуговують на особливу увагу, оскільки на даний момент є об'єктивна необхідність у їх імplementації. Відповідно до параграфу 1 статті 56-1 цього кодексу, обшук офісу адвоката або місця його проживання може проводитися лише суддею або прокурором і за обов'язкової присутності президента Асоціації адвокатів або його уповноваженого після письмового та вмотивованого рішення цього судді або прокурора, в якому вказується характер правопорушення або правопорушень, щодо яких проводиться обшук, причини та обґрунтування проведення обшуку і його об'єкти. Суддя або прокурор і президент чи його уповноважений – єдині, хто має право бути ознайомленими з документами, виявленими під час обшуку, з метою їх подальшої виїмки. У ході здійснення обшуку можуть бути вилучені документи, що стосуються інших правопорушень, аніж зазначені в рішенні про надання дозволу на проведення обшуку. Наслідком порушення порядку, визначеного цим параграфом, є недопустимість отриманих доказів [2, с. 22].

Отже, повною мірою передбачено гарантії прав адвокатів щодо захисту від неправомірного втручання в адвокатську діяльність і захист інформації, що становить адвокатську таємницю, а саме:

– участь у ході проведення такої слідчої дії бере тільки обмежене коло суб'єктів (що не лише забезпечує захист інформації, а й баланс між інтересами адвоката та інших його клієнтів, яким може бути завдана шкода внаслідок незаконних дій сторони обвинувачення);

– персональну відповідальність судді або прокурора, який здійснював обшук у випадку неправомірного втручання у свободу здійснення адвокатської діяльності;

– дієвий механізм протидії незаконному вилученню документів.

Кримінальний процесуальний кодекс Франції дозволяє вилучення також й інших документів, аналіз яких дає підстави для висновку, що вони свідчать про вчинення іншого злочину. Однак для забезпечення професійних гарантій прав адвокатів також визначено додаткові гарантії збереження адвокатської таємниці. Зокрема, передбачено, що президент Асоціації адвокатів або його уповноважений може заперечити проти вилучення документа, який суддя або прокурор має намір вилучити, якщо він вважає, що це є протиправним (надмірним). У такому разі про це зазначається у протоколі

слідчої дії, але ці документи до протоколу слідчої дії не долучаються. Про їх вилучення складають окремий протокол, який разом із запереченнями передають на розгляд судді з питань свобод та тримання під вартою, який остаточно вирішує питання щодо законності підстав вилучення таких документів. До цього часу з метою збереження у таємниці інформації, що міститься у спірних документах, зазначені документи знаходяться в опечатаному конверті і право ознайомитися з їх змістом має тільки суддя, що вирішує питання правомірності їх вилучення. У випадку визнання такого вилучення неправомірним, суддя вирішує питання щодо негайного повернення таких документів, а також щодо знищення всіх офіційних записів про таке вилучення. Крім того, у разі необхідності ухвалює рішення про скасування будь-якого посилання на ці документи у матеріалах справи. Якщо ж вилучення визнано правомірним – ці документи долучаються до матеріалів справи [2, с. 22].

Статтями 56-2, 56-3 Кримінального процесуального кодексу Франції визначено інші особливості проведення обшуку, об'єктом якого є професійна таємниця, а саме:

1) обшук у приміщеннях засобів масової інформації проводиться лише суддею або прокурором, який стежить за тим, щоб такі розслідування не порушували свободу здійснення журналістської діяльності і не створювали необґрунтованих перешкод та не затримували поширення інформації;

2) обшук у кабінеті лікаря, нотаріуса чи судового виконавця здійснюється суддею або прокурором у присутності особи, відповідальної за професійну практику, чи керівника організації, до якої належить ця особа, або його уповноваженого [2, с. 23].

Що стосується норм Кримінального процесуального кодексу України, то вони не передбачають вичерпного кола суб'єктів, які можуть брати участь у проведенні обшуку, в ході здійснення якого може бути вилучено інформацію, що становить професійну таємницю. Зазвичай участь у проведенні обшуку беруть не тільки слідчі, що здійснюють досудове розслідування, а й оперативні працівники, за дорученням слідчого. З огляду на це доступ до інформації, що містить професійну таємницю, отримує велике коло осіб. Тому в разі розголошення інформації встановити винних майже неможливо.

Тільки у разі проведення обшуку в житлі чи офісі адвоката закон передбачає спеціальні положення, що стосуються присутності при проведенні обшуку представника ради адвокатів регіону, який має бути завчасно повідомлений про проведення обшуку, а також надано

йому право подавати зауваження та заперечення, що зазначаються у протоколі.

Указана спеціальна процедура є недосконалою, оскільки зазвичай обшук розпочинають ще до прибуття представника. Це спричинено тим, що у законі не конкретизовано, за який час до початку слідчої дії представника слід повідомити про її проведення. Незважаючи на це, закон містить чітку норму, яка передбачає проведення обшуку за відсутності представника ради адвокатів, якого було завчасно повідомлено про час і місце проведення слідчої дії. Тому в цьому випадку не встановлено пропорційний баланс, а віддано необґрунтовано перевагу швидкому здійсненню кримінального провадження над інтересами інших осіб щодо захисту професійної таємниці від необґрунтованого вилучення та ознайомлення.

Окрім того, передбачено, що заперечення та зауваження представника ради адвокатів вносяться до протоколу, що не може бути достатньою гарантією захисту таємної інформації, оскільки документи, що містять таку інформацію, визнають доказами у кримінальному провадженні та збереження інформації у таємниці не забезпечується.

Стаття 234 Кримінального процесуального кодексу України дає право слідчому в ході проведення обшуку вилучати також й інші речі чи документи, які мають значення для досудового розслідування, дозвіл на вилучення яких не було надано слідчим суддею, такі речі та документи набувають статус тимчасово вилученого майна. Однак не передбачено гарантій збереження у таємниці відомостей, що містяться у цих документах, до вирішення питання правомірності їх вилучення.

Зважаючи на наведене, видається доцільним внести зміни до Кримінального процесуального кодексу України з метою визначення спеціальної процедури проведення обшуку, в ході якого можуть бути вилучені документи, які містять інформацію, що становить професійну таємницю, а також зміни щодо вдосконалення наявних норм права. Зокрема, Кримінальний процесуальний кодекс України потрібно доповнити статтею такого змісту: «Обшук приміщення, де здійснюють свою професійну діяльність адвокати, лікарі, нотаріуси, журналісти, а також приміщень, де ці особи можуть зберігати інформацію, що становить професійну таємницю, проводиться прокурором, який подав клопотання про проведення обшуку чи групою прокурорів у кримінальному провадженні, що зазначені в ухвалі слідчого судді. Проведення такого обшуку іншими особами, ніж ті, що зазначені в ухвалі слідчого судді, не допускається. У ході проведення обшуку, об'єктом

якого може бути інформація, яка містить професійну таємницю, має бути присутній уповноважений представник розпорядника інформації, який відповідальний за професійну діяльність особи. Прокурор попереджає таку особу про проведення обшуку щонайменше як за 2 години до початку його проведення. Неявка представника за умови завчасного його повідомлення не перешкоджає проведенню обшуку. Представник має право знайомитися з документами, які є підставою для проведення обшуку, ставити запитання, висловлювати свої заперечення щодо проведення обшуку, оскаржувати вилучення документів, які містять професійну таємницю, якщо для такого вилучення не було законних підстав. Безпосередньо після вилучення документів, які містять професійну таємницю, вони мають бути поміщені й спеціальний пакет та опечатані. За наявності заперечень щодо вилучення документів чи їх частини, такі заперечення заносяться до протоколу проведення обшуку і невідкладно передаються на розгляд слідчому судді. За результатами розгляду заперечень слідчий суддя може прийняти одне з таких рішень: визнати заперечення необґрунтованими і відмовити у поверненні документів; визнати заперечення обґрунтованими і повернути вилучені документи чи їх частину розпоряднику інформації».

У частину 2 статті 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» слід внести зміни та передбачити, що представник ради адвокатів має бути повідомлений про проведення обшуку чи тимчасового доступу до речей і документів щонайменше як за 2 години до початку його проведення.

2. Удосконалення процедури надання тимчасового доступу до речей і документів з метою недопущення неправомірного отримання інформації, яка містить професійну таємницю

Кримінальний процесуальний кодекс України передбачає можливість здійснення виїмки речей і документів на виконання ухвали суду про тимчасовий доступ до речей та документів. Відповідно до частини 1 статті 166 Кримінального процесуального кодексу України, у разі невиконання ухвали про тимчасовий доступ до речей і документів, слідчий суддя, суд за клопотанням сторони кримінального провадження, якій надано право на доступ до речей та документів на підставі ухвали, має право постановити ухвалу про дозвіл на проведення обшуку згідно з положеннями цього Кодексу з метою відшукування та вилучення зазначених речей і документів [3].

Водночас Кримінальний процесуальний кодекс України відносить тимчасовий доступ до речей та документів до заходів забезпечення кримінального провадження і визначає, що обшук для забезпечення виконання ухвали про тимчасовий доступ до речей та документів проводиться з метою відшукування та вилучення зазначених речей і документів.

Так, П. М. Маланчук вказує, що тимчасовий доступ до речей і документів не слід застосовувати з метою збирання доказів [4, с. 67]. М. І. Соф'їн навпаки вважає, що застосування тимчасового доступу до речей і документів з ознаками речових доказів слід сприймати як виняток і здійснювати лише за умови неможливості проведення слідчих (розшукових) дій, оскільки тільки за допомогою них, за загальним правилом, може здійснюватися збирання доказів [5, с. 69].

Як справедливо зазначає Є. І. Лисаченко, тимчасовий доступ – це кримінальний процесуальний захід комплексної процесуальної природи, який за своєю процесуальною формою є заходом забезпечення кримінального провадження, за процесуальним значенням є ефективним і поширеним засобом здійснення кримінального процесуального доказування, а з позиції тактики фактично є гласною слідчою дією, спрямованою на виявлення, пошук та перевірку вже отриманих доказів, а також отримання зразків для проведення судової експертизи [6, с. 88].

Незважаючи на те, що отримання нових доказів шляхом надання тимчасового доступу до речей і документів є доволі дискусійним з огляду на мету, з якою допускається застосування заходів забезпечення кримінального провадження, все-таки видається доцільним встановити право органу досудового розслідування на вилучення також й інших документів, якщо такі мають значення для кримінального провадження, однак, не були предметом тимчасового доступу в ході проведення обшуку у порядку, передбаченому статтею 166 Кримінального процесуального кодексу України.

Тому пропонується доповнити частину 2 статті 166 Кримінального процесуального кодексу після слів: «згідно з положеннями цього Кодексу» словами: «у порядку, визначеному статтею 236 цього Кодексу».

Науковці часто висловлюють думку про те, що право звернутися з клопотанням про тимчасовий доступ до речей і документів (зокрема і тих, що містять професійну таємницю) має бути надано також і потерпілому у кримінальному провадженні. Так, В. О. Музиченко запропонував комплексний підхід до вдосконалення чинного Кримінального процесуального кодексу

України, а саме обґрунтовує необхідність внесення змін до статті 160 щодо можливості потерпілого заявляти клопотання про надання тимчасового доступу до речей і документів, а також до статей 159, 163, 166, оскільки у вказаних статтях також ідеться тільки про право сторін кримінального провадження [7, с. 84–85]. Така позиція є правильною у разі подання клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів, які не містять охоронюваної законом таємниці. Однак, що стосується доступу до речей і документів, які містять охоронювану законом таємницю, надання такого доступу потерпілому в кримінальному провадженні не зможе гарантувати повною мірою збереження її у таємниці.

У своїй науковій праці М. А. Макаров обґрунтовано зазначає, що особам, у яких вилучені речі та документи, слід надати право оскаржити це рішення слідчому судді [8, с. 128]. Така ідея є слушною. Однак, зміст поняття «оскарження ухвали» передбачає розгляд цього питання судом вищої інстанції, а не тим самим слідчим суддею, який постановив оскаржувану ухвалу. На мою думку, доцільно передбачити право особи, в якій вилучено речі та документи, що містять охоронювану законом таємницю, зокрема і професійну, на подання заперечень у процесі виконання ухвали про тимчасовий доступ до речей і документів, які невідкладно передаються на розгляд слідчому судді, який постановив ухвалу. Таким чином, пропонується доповнити статтю 165 Кримінального процесуального кодексу України частиною 5 такого змісту: «За наявності заперечень щодо вилучення документів чи їх частини, такі заперечення заносяться до протоколу виїмки і невідкладно передаються на розгляд слідчому судді, який постановив ухвалу про надання тимчасового доступу до речей і документів. За результатами розгляду заперечень слідчий суддя може прийняти одне з таких рішень: визнати заперечення необґрунтованими і відмовити у поверненні документів; визнати заперечення обґрунтованими і повернути вилучені документи чи їх частину особі».

Висновки

Незважаючи на те, що Кримінальний процесуальний кодекс України містить лише загальну процедуру проведення обшуку, доцільно встановити також і спеціальну процедуру проведення обшуку, якщо його об'єктом є інформація, яка становить професійну таємницю. Зокрема, слід визначити спеціального суб'єкта проведення, коло учасників, умови їх повідомлення про проведення слідчої дії, а також дієвий механізм збереження інформації у таєм-

ниці та захисту від зловживань. Що стосується процедури надання тимчасового доступу до речей і документів, то з метою забезпечення балансу між інтересами держави щодо забезпечення виконання завдань кримінального провадження та інтересами осіб, яким може бути завдана шкода в результаті отримання доступу до інформації, що становить професійну таємницю, слід забезпечити право таких осіб пода-

вати заперечення у процесі виконання ухвали про тимчасовий доступ до речей та документів, які невідкладно будуть передані на розгляд слідчому судді, а також право слідчого (дознавача) чи прокурора на вилучення у ході обшуку в порядку, визначеному статтею 166 Кримінального процесуального кодексу України також й інших документів, окрім тих, які зазначені в ухвалі слідчого судді.

Список використаних джерел

1. Роман Захаров проти Росії: Рішення Європейського суду з прав людини від 04.12.2015. URL: https://protocol.ua/ua/roman_zaharov_proti_rosii_pravo/ (дата звернення 20.10.2021).
2. French Code of Criminal Procedure. Law of 23.12.1958 No. 58-1296. URL: https://sherloc.unodc.org/cld/uploads/res/document/fra/2006/code_of_criminal_procedure_en_html/France_Code_of_criminal_procedure_EN.pdf (дата звернення 20.10.2021).
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/print> (дата звернення 20.10.2021).
4. Маланчук П. М. Практичні аспекти застосування тимчасового доступу до речей і документів як заходу забезпечення кримінального провадження. *Правовий вісник Української академії банківської справи*. 2014. № 2. С. 65–68. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Pvuabs_2014_2_17 (дата звернення 20.10.2021).
5. Соф'їн М. І. Тимчасовий доступ до речей і документів як засіб забезпечення відшкодування шкоди, завданої кримінальним правопорушенням. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2015. № 4. С. 69–70. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Nvknvvs_2015_4_7 (дата звернення 20.10.2021).
6. Лисаченко Є. І. Тимчасовий доступ до речей і документів як засіб кримінального процесуального доказування : дис. ... д-ра філософії : 081 / Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2021. 210 с.
7. Музиченко О. В. Реалізація конституційного принципу недоторканості права власності на стадії досудового розслідування : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. ХНУВС. Харків, 2016. 267 с. URL: <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/rada/auto/11/4.pdf> (дата звернення 20.10.2021).
8. Макаров М. А. Теорія та практика здійснення судового контролю у кримінальному процесі : монографія. Київ. 2017. 434 с.

References

1. Roman Zakharov proty Rosiyi: Rishennya Yevropeys'koho sudu z prav lyudyny vid 04.12.2015 [Roman Zakharov v. Russia: Judgment of the European Court of Human Rights of 04.12.2015]. Retrieved from https://protocol.ua/ru/roman_zaharov_proti_rosii_pravo/ [in Ukr.].
2. French Code of Criminal Procedure. Law of 23.12.1958 No. 58-1296. Retrieved from https://sherloc.unodc.org/cld/uploads/res/document/fra/2006/code_of_criminal_procedure_en_html/France_Code_of_criminal_procedure_EN.pdf
3. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 13 kvitnia 2012 r. № 4651-VI [Criminal Procedural Code of Ukraine: The Law of Ukraine of April 13, 2012 № 4651-VI]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/print> [in Ukr.].
4. Malanchuk, P. M. (2014). Praktychni aspekty zastosuvannya tymchasovoho dostupu do rechei i dokumentiv yak zakhodu zabezpechennya kryminal'noho provadzhennya, 2, 67 [Practical aspects of using temporary access to things and documents as a measure to ensure criminal proceedings]. *Pravovyy visnyk Ukrayins'koyi akademiyi bankivs'koyi spravy (Legal Bulletin of the Ukrainian Academy of Banking)*, 2, 67. Retrieved from http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Pvuabs_2014_2_17 [in Ukr.].
5. Sof'in, M. I. (2015). Tymchasovyy dostup do rechei i dokumentiv yak zasib zabezpechennya vidshkoduvannya shkody, zavdanoyi kryminal'nyim pravoporushenniam [Temporary access to things and documents as a means of ensuring compensation for damage caused by a criminal offense]. *Naukovyy visnyk Natsional'noyi akademiyi vnutrishnikh sprav (Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs)*, 4, 69–70. Retrieved from

http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Nvknuvs_2015_4_7 [in Ukr.].

6. Lysachenko, Ye. I. (2021). Tymchasovyy dostup do rechet i dokumentiv yak zasib kryminal'noho protsesual'noho dokazuvannya [Temporary access to things and documents as a means of criminal procedural evidence. Kyiv [in Ukr.].
7. Muzychenko, O. V. (2016). Realizatsiya konstytutsiynoho pryntsypu nedotorkanosti prava vlasnosti na stadiyi dosudovoho rozsliduvannya [Implementation of the constitutional principle of inviolability of property rights at the stage of pre-trial investigation]. Kharkiv. Retrieved from <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/rada/auto/11/4.pdf> [in Ukr.].
8. Makarov, M. A. (2017). Teoriya ta praktyka zdiysnennya sudovoho kontrolyu u kryminal'nomu protsesi. [Theory and practice of judicial control in criminal proceedings]. Kyiv [in Ukr.].

Стаття: надійшла до редакції 03.11.2021

прийнята до друку 21.11.2021

The article: is received 03.11.2021

is accepted 21.11.2021